

Väestökisterikeskus
Befolkningsregistercentralen

Varmennekuvaus Väestökisterikeskuksen organisaatiovarmenne

v. 1.0

ISO 9001

ISO/IEC 27001

1. Johdanto

Tämä dokumentti kuvaa yleisellä tasolla varmentajan toimintatapoja sekä organisaatiovarmenteen käytön ehtoja ja rajoituksia.

Tämä dokumentti viittaa asiakirjoihin:
Varmennepolitiikka Väestörekisterikeskuksen organisaatiovarmennetta varten
OID:1.2.246.517.1.10.23

Varmennuskäytäntö organisaatiovarmennetta varten
OID: 1.2.246.517.1.10.23.1

Varmennuskäytäntö Väestörekisterikeskuksen organisaatiovarmennetta varten,
sopimuksen mukainen varmenteen jakelu
OID on 1.2.246.517.1.10.23.2

Varmennuskäytäntö terveydenhuollon muun henkilöstön varmennetta varten
OID on 1.2.246.517.1.10.23.3

Varmennuskäytäntö palvelujen antajien henkilötoimijavarmennetta varten
OID on 1.2.246.517.1.10.23.4

Väestörekisterikeskus noudattaa organisaatiovarmenteita myöntäessään yleisölle myönnettäviä laatuvarmenteita koskevaa laatuvarmennepolitiikkaa kohdan b) QCP public mukaisesti OID: 0.4.0.1456.1.2

2. Varmennekuvaus

2.1 Varmentajan yhteystiedot

Väestörekisterikeskus (VRK)
Varmennepalvelut

Postiosoite:

PL 123 (Lintulahdenkuja 4)
00531 Helsinki
Y-tunnus: 0245437-2

Puhelin: +358 295 535 001

Fax: +358 9 876 4369

Sähköposti: vaestorekisterikeskus@vrk.fi

Internet: www.fineid.fi

2.2 Varmenteen tyyppi, tarkistamismenettely ja käyttötarkoitus

Organisaatiovarmenne sisältää allekirjoitus- ja tunnistamisvarmenteet, joista on säädetty laissa vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä allekirjoituksista.

Organisaatiovarmennetta haetaan käymällä henkilökohtaisesti rekisteröijänä toimivassa rekisteröintipisteessä. Rekisteröijä tunnistaa varmenteen hakijan luotettavasti hyväksytyistä poliisin myöntämistä voimassaolevista asiakirjoista, joita ovat henkilökortti (1.3.1999 jälkeen myönnetty), passi sekä 1.10.1990 jälkeen myönnetty ajokortti. Hyväksyttäviä tunnistamisasiakirjoja ovat myös Euroopan talousalueen jäsenvaltion, Sveitsin tai San Marinon viranomaisen myöntämä voimassa oleva passi tai henkilökortti, Euroopan talousalueen jäsenvaltion viranomaisen 1.10.1990 jälkeen myöntämä voimassa oleva ajokortti ja muun valtion viranomaisen myöntämä voimassa oleva passi. Tieto tunnistustavasta merkitään hakemuslomakkeeseen ja rekisteröintipisteen virkailija vahvistaa omalla allekirjoituksellaan, että henkilöllisyyden tunnistus on tapahtunut. Asiakasorganisaation kanssa tehdyn sopimuksen mukaisesti varmennetta voidaan hakea myös Väestörekisterikeskuksen 1.3.2010 jälkeen myöntämällä Väestörekisterikeskuksen myöntämällä varmenteella.

Organisaatiovarmennetta voidaan käyttää henkilön todentamiseen, tiedon salaukseen ja sähköiseen allekirjoitukseen. ”Varmennepolitiikka organisaatiovarmennetta varten” - dokumentin mukaisesti myönnetty allekirjoitusvarmenteet täyttävät Euroopan parlamentin ja neuvoston sähköisen allekirjoituksen direktiivin (1999/93/EY) ja sen liitteiden tarkoittamat laatuvarmenteelle asetettavat vaatimukset. Varmennetta voidaan käyttää käyttötarkoituksensa mukaisesti rajoituksitta hallinnollisissa sekä yksityisen organisaation tarjoamissa sovelluksissa ja palveluissa.

Väestörekisterikeskus toimii myös 1.12.2010 alkaen terveydenhuollon lakisääteisenä varmentajana sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä annetun lain (159/2007), sähköisestä lääkemääräyksestä annetun lain

(61/2007) sekä väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain (661/2009) nojalla.

2.3 Varmenteeseen luottaminen

Varmenteen käyttötarkoitus on määritelty kunkin varmenteen varmennepolitiikassa, varmennuskäytännössä sekä varmenteen haltijalle annettavassa käyttöohjeessa. Varmennetta saa käyttää vain sen käyttötarkoituksen mukaisesti. Varmenteeseen luottavan osapuolen on tarkastettava, että käytettävän varmenteen voimassaoloaika ei ole päättynyt eikä varmenne ole sulkulistalla. Varmenteeseen luottava osapuoli ei voi vilpittömässä mielessä luottaa varmenteeseen, mikäli varmenteen voimassaoloa ei ole tarkistettu sulkulistalta. Varmenteeseen luottavalla osapuolella on velvollisuus tarkistaa varmenteet sulkulistalta ennen hyväksymistä mitätöinnin varalta.

2.4 Varmenteen haltijan velvollisuudet

- Varmenteen käyttötarkoitus on määritelty kunkin varmenteen varmennepolitiikassa, varmennuskäytännössä sekä varmenteen haltijan käyttöohjeissa. Varmennetta saa käyttää vain sen käyttötarkoituksen mukaisesti sähköiseen allekirjoitukseen, todentamiseen tai tiedon salaamiseen.
- Varmenteen haltija vastaa siitä, että varmennetta haettaessa ilmoitetut tiedot ovat oikeita.
- Varmenteen haltija on vastuussa toimikortin käytöstä, kortilla tekemistään oikeustoimista ja niiden taloudellisista seuraamuksista. Allekirjoitusvarmenteen osalta noudatetaan, mitä direktiivissä sähköisistä allekirjoituksista ja laissa vasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä allekirjoituksista on määrätty.
- Varmenteen haltija säilyttää yksityiset avaimensa ja niiden käyttämiseen tarvittavat tunnusluvut erillään sekä pyrkii estämään yksityisten avaintensa katoamisen, joutumisen ulkopuolisten käsiin, muuttamisen tai luvattoman käytön. Toimikortin luovuttaminen tai PIN-tunnuksen paljastaminen toiselle henkilölle esim. lainaamalla vapauttaa varmentajan ja varmenteeseen luottavan osapuolen kortin käyttämisestä mahdollisesti aiheutuvista vastuista.
- Toimikorttia käsitellään ja suojataan samalla huolellisuudella kuin muita vastaavia kortteja tai asiakirjoja, kuten esimerkiksi luottokortteja, ajokorttia ja passia. Henkilökohtaiset tunnusluvut on säilytettävä fyysisesti eri paikassa kuin toimikortti.

2.5 Varmenteeseen luottavan osapuolen varmenteen tarkistamiseen liittyvät velvollisuudet

Jos varmenteeseen luottava osapuoli kopioi sulkulistan hakemistosta, sen on varmistettava sulkulistan aitous tarkistamalla sulkulistan sähköinen allekirjoitus. Lisäksi on tarkistettava sulkulistan voimassaoloaika. Sulkulistan voimassaoloaika on 8 tuntia.

Mikäli uusinta sulkulistaa ei voida saada hakemistosta laitteiston tai hakemistopalvelun toimintahäiriön vuoksi, varmennetta ei pitäisi hyväksyä, mikäli viimeisen saadun sulkulistan voimassaoloaika on päättynyt. Kaikki varmenteiden hyväksymiset tämän voimassaoloajan jälkeen tapahtuvat varmenteeseen luottavan osapuolen omalla riskillä.

2.6 Vastuunrajoitukset

Varmennepalveluiden tuottamiseen liittyvä Väestörekisterikeskuksen vahingonkorvausvastuu määräytyy vahingonkorvauslain (412/1974) säännösten mukaisesti. Väestörekisterikeskusta koskevat myös lain vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä allekirjoituksista ja sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetun lain mukaiset varmentajan vastuut.

Väestörekisterikeskus ei vastaa tunnuslukujen, PUK-koodin ja varmenteen haltijan yksityisten avainten paljastumisen seurauksena syntyvistä vahingoista, ellei paljastuminen välittömästi johdu Väestörekisterikeskuksen toiminnasta.

Väestörekisterikeskus vastaa varmenteen haltijalle ja varmenteeseen luottavalle osapuolelle enintään aiheutuneista välittömistä vahingoista, mikäli vahinko johtuu Väestörekisterikeskuksen välittömästä toiminnasta, kuitenkin enintään 15 % edeltävän 3 kuukauden varmennelaskutuksen määrä (VRK:lle tuloutettava osuus).

Väestörekisterikeskus ei vastaa toimikortin haltijalle aiheutuneista välillisistä tai seurannaisvahingoista. Väestörekisterikeskus ei myöskään vastaa varmenteeseen luottavan osapuolen tai toimikortin haltijan muun sopimuskumppanin mahdollisesti kärsimistä välillisistä tai seurannaisvahingoista.

Väestörekisterikeskus ei vastaa yleisten tietoliikenneyhteyksien eikä tietoverkkojen, esimerkiksi internetin toimivuudesta eikä siitä, jos oikeustoimen suorittaminen estyy kortinhaltijan käyttämän laitteen tai kortinlukijaohjelmiston toimimattomuudesta eikä siitä, että korttia käytetään vastoin sen käyttötarkoitusta.

Varmentajalla on oikeus keskeyttää palvelu muutos- tai huoltotoimien ajaksi. Sulku- listaa koskevista muutoksista tai huoltotoista ilmoitetaan etukäteen.

Varmentajalla on oikeus kehittää edelleen varmennepalvelua. Varmenteen haltijan tai varmenteeseen luottavan osapuolen on vastattava tämän vuoksi aiheutuvista omista kustannuksistaan eikä varmentaja ole velvollinen korvaamaan varmenteen haltijalle tai varmenteeseen luottavalle osapuolelle tällaisesta varmentajan kehittämistyöstä aiheutuvista kustannuksista.

Varmentaja ei vastaa varmennetta käytettäessä varmenteeseen pohjautuvien lopputyöntekijälle verkkopalvelun tai sovelluksen virheistä tai niistä aiheutuvista kustannuksista.

Varmenteen haltijan vastuu varmenteen käyttämisestä päättyy, kun hän tai varmenteen haltijan organisaation edustaja on ilmoittanut sulkupalveluun tarvittavat tiedot varmenteen sulkemiseksi ja saatuaan puhelun vastaanottaneelta virkailijalta ilmoituksen varmenteen sulkulistalle viemisestä. Vastuun katkaisemiseksi sulkuilmoitus on tehtävä välittömästi, kun syy ilmoittamiseen on havaittu.

2.7 Sovellettavat sopimukset, varmennuskäytäntö ja varmennepolitiikka

Varmenteen hakijan oikeudet ja velvollisuudet on mainittu hakemusasiakirjassa ja yleisissä käyttöohjeissa, jotka muodostavat varmenteen hakijan kanssa tehtävän sopimuksen. Hakemusasiakirjassa on tiedot kummankin osapuolen oikeuksista ja velvollisuuksista. Hakemusasiakirjassa ja käyttöohjeissa mainitaan selkeästi, että organisaatiovarmenteen hakija hyväksyy nimikirjoituksellaan annettujen tietojen oikeellisuuden sekä varmenteen luomisen ja julkaisun julkiseen hakemistoon tai asiakasorganisaation kanssa tehdyn sopimuksen mukaisesti muuten varmenteeseen luottavan osapuolen tietoon. Samalla hakija hyväksyy organisaatiovarmenteen käyttöön liittyvät säännöt ja ehdot sekä huolehtii organisaatiovarmenteen ja sen tunnuslukujen säilyttämisestä sekä mahdollisen väärinkäytön tai kortin katoamisen ilmoittamisesta.

Varmentajan ja Rekisteröijän, Kortinvalmistajan sekä muiden varmennepalveluiden osa-alueita tuottavien toimittajien kesken on laadittu sopimus, joka ilmaisee kiistattomasti kummankin osapuolen oikeudet, vastuut ja velvoitteet.

Kun Varmentaja myöntää organisaatiovarmenteen, se samalla hyväksyy varmennehakemuksen.

Väestörekisterikeskus laatii erillisen varmennuskäytännön jokaiselle myöntämälleen varmennetyypille. Varmennuskäytäntö viittaa varmennepolitiikka-asiakirjaan, joka on varmennetyypin kuvaava yleisempi säännöstö ja ohjeisto ja joka on yhteinen kaikille organisaatiovarmenteille siitä riippumatta, mille tekniselle välineelle varmenne on sijoitettu.

Väestörekisterikeskus julkaisee varmennepolitiikan ja varmennuskäytännön myöntämiensä varmenteiden osalta. Varmennepolitiikka kuvaa varmennetyypin osalta käytettävät menettelytavat, käyttöehdot, vastuiden jaon ja muut varmenteen käyttöön liittyvät näkökulmat. Varmennuskäytäntö kuvaa tarkemmin, miten varmennepolitiikkaa sovelletaan eri teknisillä alustoilla.

Sekä varmennepolitiikka että varmennuskäytäntö ovat saatavilla osoitteesta <http://www.fineid.fi>.

2.8 Yksityisyyden suoja

Varmentaja ja Rekisteröijä noudattavat varmenteen haltijoiden henkilötietojen käsittelyssä hyvää tietojenkäsittelytapaa sekä tietosuojaa. Henkilötietojen käsittelyyn kiinnitetään erityistä huolellisuutta ja Väestörekisterikeskus on julkaissut varmennepalveluiden osalta erityiset henkilötietolain mukaiset käytännesäännöt.

2.9 Korvauskäytäntö

Varmennepalveluiden tuottamiseen liittyvä Väestörekisterikeskuksen vahingonkorvausvastuu määräytyy vahingonkorvauslain (412/1974) säännösten mukaisesti. Väestörekisterikeskusta koskevat myös lain vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä allekirjoituksista ja sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetun lain mukaiset varmentajan vahingonkorvausvastuut.

Väestörekisterikeskus vastaa varmenteen haltijalle ja varmenteeseen luottavalle osapuolelle enintään aiheutuneista välittömistä vahingoista, mikäli vahinko johtuu Väestörekisterikeskuksen välittömästä toiminnasta, kuitenkin enintään 15 % edeltävän 3 kuukauden varmennelaskutuksen määrä (VRK:lle tuloutettava osuus).

2.10 Sovellettava lainsäädäntö ja erimielisyyksien ratkaiseminen

Organisaatiovarmenne täyttää Euroopan parlamentin ja neuvoston sähköisen allekirjoituksen direktiivin (1999/93/EY) laatuvarmenteelle asettamat vaatimukset.

Vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä allekirjoituksista annetussa laissa (617/2009) on säädetty laatuvarmenteella tehdyistä sähköisistä allekirjoituksista. Väestörekisterikeskuksen myöntämistä varmenteista on säädetty väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetussa laissa (661/2009) .

Varmennepalveluiden tuottamiseen liittyvä Väestörekisterikeskuksen vahingonkorvausvastuu määräytyy vahingonkorvauslain (412/1974) säännösten mukaisesti. Väestörekisterikeskusta koskee myös lain vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä allekirjoituksista (617/2009) ja sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetun lain (13/2003) mukaiset vaatimukset.

Sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetun lain mukaan laatuvarmenteilla voidaan aina asioida viranomaishallinnossa.

Laatuvarmentajia valvoo Viestintävirasto.

Organisaatiovarmenteet on luotu noudattaen laissa väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista, laissa vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä allekirjoituksista, laissa sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa ja varmennepolitiikassa esitettyjä menettelyjä ja varmenteen haltijan antamien tietojen mukaisesti.

2.11 Varmentajan toiminnan tarkastusmenettely

Viestintävirasto voi tarkastaa varmentajan toiminnan laissa vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä allekirjoituksista säädetyin edellytyksin. Väestörekisterikeskus voi tarkastaa tekniset toimittajansa sen mukaisesti, kuin teknisten toimittajien kanssa tehdyissä teknisissä toimitussopimuksissa tarkastusmenettely on kirjattu. Tarkastus tehdään vähintään kerran vuodessa ja aina, kun uusi sopimuskausi alkaa.

Tarkastuksen avulla selvitetään toimiiko tekninen toimittaja sopimuksen mukaisesti huomioiden tietoturvastandardien vaatimukset. Pääsääntöisesti teknistä toimittajaa arvioidaan ISO/IEC 27001 standardin sekä Viestintäviraston määräysten mukaisesti.

Tarkastuksen suorittaa Väestörekisterikeskuksen tietoturvapäällikkö tai Väestörekisterikeskuksen hankkima ulkopuolinen tarkastaja, joka on erikoistunut varmennepalveluihin liittyvien teknisten toimittajien auditointiin. Tarkastus suoritetaan huomioiden tietoturvan kahdeksan osa-alueen toteutus. Tarkastettavia tietoturvallisuuden ominaisuuksia ovat luottamuksellisuus, eheys ja käytettävyys.

Tarkastus kattaa Viestintäviraston antamat määräykset tietoturvallisuudesta varmentajalle.

Tarkastuksessa verrataan politiikkaa ja soveltamisohjeita koko varmenneorganisaation ja – järjestelmän toimintaan. Väestörekisterikeskuksen vastuulla on soveltamisohjeiden yhdenmukaisuus varmennepolitiikan kanssa.

2.12 Versionhallinta

Varmennekuvaus Väestörekisterikeskuksen organisaatiovarmennetta varten v.1.0.

Versio	Päivämäärä	Kuvaus / muutokset
v 1.0	21.11.2013	Hyväksytty versio 1.0.

© Väestörekisterikeskus 2013